

duurzaamheid & natuur

naturdagboek 21 maart 2011

Eksters in een nest. FOTO PETER BORN

Eksters redden zich wel, niemand helpt ze

Eksters redden zich wel, en dat is maar goed ook, want geen mens bemmert zich om deze natuurpijl. Eksters krijgen de schuld van moord op leve baby's, mensen en dieren. En natuurlijk, eksters zijn handig in het ontdekken van zangvogelkasten en eten, als ze de kans krijgen, de eieren of kuikens op. Meen zijn trouwens al of kuikens veilig voor zo, veilig is de natuur.

Moord en doodslag zijn niet het voorrecht van de mens, ook dieren doet raan. In niet uitbluifend om de laatste honderd te stellen, wat diversiteitstendenzen soms denken. Eksters eten van alles, ook vogels. Deesdae houden mensen en meerkat het aardig wel in de trui. V. Lands twee miljoen bukkanten die zich veggemot door hun kuikens peuten om correct mogelijk vogels te grijpen, hebben meer invloed op de natuur dan die paar eksters. Moordlust van vergemeten bukkanten noemt men 'de natuur', en de natuur is goed. Als eksters een mens opeten, is dat niet de natuur. Of wel, maar dan is de natuur slecht. Mensen, de natuur weet niet van goed of slecht en kannt daarmee in de buurt van het menselijk, althans mens een oed testament.

Roos Bijkantel
www.trouw.nl/groen
Vier andere afleveringen en vragen over duurzame natuur

De grootste graanhavens van Parijs in de 19de eeuw. Houderaren en leveranciers moesten destijds raders doen op de modderige kaden of aan boord van aangemeerde schuiten. FOTO: JET VAN DER WOUDE

De Britse architecte Carolyn Steel is gefascineerd door de innige relatie tussen stad en voedsel. „De band tussen mensen en hun voeding is verbroken en moet nodig weer hersteld worden.“

De hongerige stad moet duurzaam gevoed

Roos de Wit

andere vrijwilligers komen helpen bij de grote schoonmaak. Diersteden aan Amsterdam Schoon kunnen afval verzamelen vanaf de kade en vanuit boeien. Betroefde ouders hebben zich niet druk te maken de Amsterdamse reddingsbrigade en verschillende vrijwilligers zijn toe op de veiligheid van deelnemers en bovendien mogen kinderen jongere dan twaalf jaar alleen onder begeleiding meedoen.

Wie ouder is dan twaalf kan deelnemen aan de zogeheten 'wee-droewedrijf'. Jongeren kunnen Aquarius uit een foto storen van een 'vies gracht' in Amsterdam. Vervolgens komt de richting de tien struikelplaatjes uit, om die in de dagen na Wereldwaterdag te gaan reinigen.

Wat schillen gaan komende week worden wasdelen voor een goed doel. De kieren een project in een ontwikkelingsland en krijgen les van een gendocent over de waterproblemen die daar doorduren. Daarna kunnen leerlingen uit groep seven en acht ervaren wat herhijngenoegen in ontwikkelingslanden moeten doen om aan drinkwater te komen: gemiddeld 6 kilometer wandelen met 1 liter water.

de lokale stier, is wilde groep bijeen op de achterkant, het leven is al die gebouwen begraven. De vele jaren die ik heb doorgebracht met architecten, maar ook met sociologen, antropologen, en geografen: bodem en genen bucht. Een toren van bachel met voedsel legt, wordt alles helder, schrijft ze. Via en grana worden via de rivier aangevoerd. De (oude) grana en rismatanten bevinden zich ook aan het havenfront en de steen in de stad heten dan ook Bread Street en Fish Street. Wie kwam vanuit het noorden en westen de stad binnen, waar zich ook de vleesmarkt koninkrijk bevindt en de stratenstraten door het binnen van de vele boeren die er doorkomen lopen. Cowcross Street, Chick Lane, Cock Lane. Kalkoeren en grana binnen uit het noorden de stad binnen en werden verhandeld in de Foistry, nog steeds een stratenmarkt bij de Bank of England. Goetsen en Fruit uit de zuidelijke regio's Kent en Surrey werden verhandeld in Leadenhall, de eerste overdekte markt van de stad en thub-bij de Londen Bridge over de Theems en de doorgang weg naar het zuiden, Street. „Wat voor Londen gaat, gaat op voor elke productieve stier.“

„Doer de trein werd de aanvoer sneller met ook monomeren en toen conservatie normaal ingang vond, kon men voedsel gaan opslaan op plekken aan de rand van de stad. Vaak plekken waaraan je niet kon denken dat er voedsel ligt opslaan. De land tussen mensen en hun voeding is verbroken en moet nodig hersteld worden.“

Op de tegenwoordig dat ook kleeding, mobiliteit, computers en auto's ver weg van de stadbevoeren in elkaar worden gestap anders dat we daar enige actie van hebben, wat

Londen uit 1876. Dit is ruwweg de huidige City. Daar is last Steel zien hoe de voedselstromen de stad inbouwen en een weerspiegeling van het omringende landschap worden. Het lijkt een wolk van stratenstraten, maar als je het verandert met voedsel legt, wordt alles helder, schrijft ze. Via en grana worden via de rivier aangevoerd. De (oude) grana en rismatanten bevinden zich ook aan het havenfront en de steen in de stad heten dan ook Bread Street en Fish Street. Wie kwam vanuit het noorden en westen de stad binnen, waar zich ook de vleesmarkt koninkrijk bevindt en de stratenstraten door het binnen van de vele boeren die er doorkomen lopen. Cowcross Street, Chick Lane, Cock Lane. Kalkoeren en grana binnen uit het noorden de stad binnen en werden verhandeld in de Foistry, nog steeds een stratenmarkt bij de Bank of England. Goetsen en Fruit uit de zuidelijke regio's Kent en Surrey werden verhandeld in Leadenhall, de eerste overdekte markt van de stad en thub-bij de Londen Bridge over de Theems en de doorgang weg naar het zuiden, Street. „Wat voor Londen gaat, gaat op voor elke productieve stier.“

„Doer de trein werd de aanvoer sneller met ook monomeren en toen conservatie normaal ingang vond, kon men voedsel gaan opslaan op plekken aan de rand van de stad. Vaak plekken waaraan je niet kon denken dat er voedsel ligt opslaan. De land tussen mensen en hun voeding is verbroken en moet nodig hersteld worden.“

Op de tegenwoordig dat ook kleeding, mobiliteit, computers en auto's ver weg van de stadbevoeren in elkaar worden gestap anders dat we daar enige actie van hebben, wat

duurzaamheid & natuur

Carolyn Steel

Carolyn Steel is opgeleid als architect aan de universiteit van Cambridge. Ze combineert nu een architectenpraktijk met docerenschap aan de London School of Economics, de London Metropolitan University en de Universiteit van Cambridge. Daarnaast is ze als gendocent verbonden aan de valgroep rurale sociologie van de Wageningen Universiteit. Voordat en tijdens staan interest centraal in haar leven.

Na het noemen van haar boek 'Hungry City' (2008) reist ze de wereld af voor lezingen. Ook werkt ze regelmatig mee aan televisieprogramma's.

Vorige week kwam de Nederlandse vertaling uit van 'Hungry City' onder de titel 'De Hongerige Stad', uitgegeven bij NAU Uitgevers. Het boek kost € 19,95.

Meer informatie over Carolyn Steel op www.hungrycitybook.nl. Maar informatie over de Nederlandse vertaling op www.dobehangrigestad.nl.

„Het belangrijke in ons leven is niet de perfecte gebouwen en we zien niet wat er gebeurt.“

Goetsen en Fruit op de Albert Cuypmarkt in Amsterdam. „Goedkoop voedsel besaakt niet“, betoogt Carolyn Steel. FOTO: BERNARD WOUTERS

stade. De ontwikkeling van steden en die van voedsel zijn in de geschiedenis al hand in hand gegaan. Ze hebben daardoor een complete relatie gehad en die relatie heeft ons leven bepaald. Eigenlijk moet je spreken van een paradox. We wonen steeds meer in steden, maar onze voeding komt van het land. Dit is de kern van de trein van de hand d'edijk. Voedsel wordt op open karren aangevoerd van het land, of kwam echt letterlijk de stad binnenvan, waar zich ook de vleesmarkt koninkrijk bevindt en de stratenstraten door het binnen van de vele boeren die er doorkomen lopen. Cowcross Street, Chick Lane, Cock Lane. Kalkoeren en grana binnen uit het noorden de stad binnen en werden verhandeld in de Foistry, nog steeds een stratenmarkt bij de Bank of England. Goetsen en Fruit uit de zuidelijke regio's Kent en Surrey werden verhandeld in Leadenhall, de eerste overdekte markt van de stad en thub-bij de Londen Bridge over de Theems en de doorgang weg naar het zuiden, Street. „Wat voor Londen gaat, gaat op voor elke productieve stier.“

„Doer de trein werd de aanvoer sneller met ook monomeren en toen conservatie normaal ingang vond, kon men voedsel gaan opslaan op plekken aan de rand van de stad. Vaak plekken waaraan je niet kon denken dat er voedsel ligt opslaan. De land tussen mensen en hun voeding is verbroken en moet nodig hersteld worden.“

Op de tegenwoordig dat ook kleeding, mobiliteit, computers en auto's ver weg van de stadbevoeren in elkaar worden gestap anders dat we daar enige actie van hebben, wat

Steel op de bijzondere plek van voeding in een menselijke, Joodsheid van de halft van de wereldbevolking - 3,5 miljard mensen - in steden. Die steden bestaan nu maar 2 procent van het aardoppervlak, maar leggen wel belang op 75 procent van alle huishoudens. In 2050 zal de helft van de dan 9 miljard aardebevolking in steden wonen.

„Alleen al in een stad als Londen zijn nu elke dag 30 miljoen maaltijden nodig“

women in steden wonen. We moeten niet gaan nadenken hoe we dat gaan organiseren. Alleen al in een stad als Londen zijn nu al elke dag 30 miljoen maaltijden nodig. Dit is een gigantische onderneming, een die niet maatschappelijke en fysieke invloed heeft op ons leven en onze planeet dan welke andere menselijke activiteit ook. En we staan er niet bij stil, vinden het normaal dat voedsel altijd en overal is krijgen. In de Wee hant noemt ruggen haart, is de

meer stadsruimte manier waarop voedsel wordt verkregen. „Het belangrijke in ons leven is niet de perfecte gebouwen en we zien niet wat er gebeurt. De moderne voedselproductie is vervuld, verrijkt om te profiteren: gebouwt veel fysische brandstoffen en verbruikt aandrijvingen als oliebron en hart- en vaatziekten. Bovendien zijn het maar een handjevol grote ondernemingen die bepalen wat en hoe wij eten. Dit werd ook aangemoedigd door de politici, omdat zij wilden van verspreiden voor mensen en niet explosief als voedselrijke. Het is nu wel goedkoop, is maar dat is schijn. De vervuiling die het veroorzaakt is buiten de prijs gebouwen, maar dat krijgen we later toch op ons bord.“

Goedkoop voedsel betekent niet, zegt Steel. „Ook als dat eten voor alles goedkoop moet zijn, leidt tot een vervuilde systeem in handen van een paar multinationals. Als mensen hun eten niet kunnen betalen, moeten we dat mogelijk gaan maken. Dus moeten we nadenken over een brede herverdeling van de welvaart. Het fabel van een voedselrijke staat model voor het fabel van de samenleving. Het moet meer haalbaar zijn.“

Steel besloot dat een ideale samenleving niet bestaat. „En daarom zal er ook geen ideaal voedselsysteem bestaan, maar we moeten er wel aan werken om de problemen toch beter te maken en oplossingen te zoeken. We moeten weer als filosoof gaan spreken, met r'n allen zoeken naar wat het goede leven is en de inno-

vragen in wat voor soort maatschappij we willen leven en dan voedselvoorwaarden ontwikkelen die daarbij passen. Thuis naar de natuur gaat niet lukken. We moeten naar een ander soort stad.“

Steel beschrijft de Chinese stad in aanbouw Dingtian. In 2020 moet bij Dingtian een stad ontstaan van 80.000 inwoners die geheel haat een voedsel producteren. „De een, stopa kansen zijn. Nu al zijn er veldsporen van stierpij. We moeten te denken bij elkaar brengen. Dat zijn bijvoorbeeld stadsmensen, groene daken, biologische boerderijen, boerenmarkten. Daarmee kun je de voedselbehoefte niet oplossen, zeker niet als het gaat om miljoenen mensen. Maar deze vormen van kleinschalige productie kunnen de band tussen de stadbevoeren en zijn voedsel weer herstellen. Deze culturele functie is erig van belang, want voedsel speelt een centrale rol in het goede leven.“

Maar daartoe denk ik ook aan stedelijke voedselvoorwaarden, boerderijen in gebouwen die heel duurzaam, met problemen krijgen, producten. We moeten naar alternatieven, al het maar onze opvattingen over het goede leven veranderen.“

„Een handjevol grote ondernemingen bepaalt wat en hoe wij eten“

menen vinden om dat te bereiken. Daarbij is voedsel de leidraad omdat het aan vele zaken raakt: milieu, gezondheid, sociale samenhang. Bij voeding moeten we al zien wat een goed en wat een slechte idee is.“